

ผลกระทบการค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย อำเภอเบตง จังหวัดยะลา
ในช่วงวิกฤต Covid – 19 กรณีศึกษา ด้านเบตง
Impacts On Thai-Malaysian Border Trade, Betong District, Yala Province
During The Covid Crisis – 19: A Case Study of Betong Border

สิริวิวัฒน์ จูไรรัตน์^{1*} ประจวบ ทองศรี²

¹วิทยาลัยอาชีวศึกษายะลา ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัดยะลา 95000

²มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ตำบลสุทนต์ อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี 94000

*E-mail: Yupawee_j@hotmail.co.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในช่วงวิกฤต Covid-19 ปี 2563 กรณีศึกษา ด้านเบตง โดยทำการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้ประกอบการที่ค้าขายผ่านชายแดนไทย-มาเลเซีย บริเวณด่านเบตง จังหวัดยะลา จำนวน 10 ราย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแยกแยะ จัดหมวดหมู่ ตีความ สรุปความ สังเคราะห์ และนำเสนอ ข้อมูลด้วยรูปแบบเชิงพรรณนา ผลการวิจัย พบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ด้านเบตง มีมูลค่าการส่งออกปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.03 เมื่อเทียบกับ ปี 2562 เนื่องจากสินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่สามารถขนส่งด้วยรถบรรทุกสินค้าได้ แต่มูลค่าการนำเข้าลดลง เมื่อเทียบกับปี 2562 เนื่องจากเมื่อมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid – 19 ทำให้ประชาชนและผู้ประกอบการ ไม่มั่นใจในเศรษฐกิจของประเทศ ที่จะนำเข้าสินค้าราคาสูงมาเพื่อจำหน่าย ผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรม ไม่ได้รับผลกระทบในด้านนี้นัก ประชาชนยังคงดำเนินตามวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมตามศาสนาของตนเช่นเดิม ผลกระทบด้านการเมือง ภาครัฐได้มีการออกกฎหมายให้ปิดด่านเบตง ห้ามประชาชนเดินทางผ่านเข้า – ออกประเทศทางด้านศุลกากรเบตง ส่งผลกระทบต่อการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านชายแดนน้อยลง แต่ประชาชนก็ปรับตัวด้วยการเปลี่ยนช่องทางจำหน่ายมาเป็นช่องทางออนไลน์แทน แต่ก็มีมาตรการช่วยเหลือประชาชนด้วยการลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากร

คำสำคัญ: การค้าชายแดนไทย – มาเลเซีย, อำเภอเบตง, ด้านเบตง, วิกฤติ Covid – 19

Abstract

This study aims to study the impact of Thai-Malaysian border trade, Betong District, Yala Province during the Covid-19 crisis of 2020. A case study of Betong checkpoint by qualitative research. The informants were entrepreneurs who trade through the Thai-Malaysian border. 10 cases at Betong checkpoint, Yala province. The research instrument was an in-depth interview form. Analyze the data by analyzing the content (Content Analysis). Discriminating, categorizing, interpreting, summarizing,

synthesizing, and presenting the data in a descriptive format. The results showed that the economic impact of Betong Dan had an increase of 7.03 percent in volume exports compared to 2019 due to export products. Most of them are goods that can be transported by cargo trucks. but the value of imports has decreased When with the year 2019, due to the outbreak of the Covid-19 virus, people and entrepreneurs Not confident in the country's economy to import high-priced products for sale Sociocultural impact Not much affected in this area. People still follow their way of life. traditions and culture according to their religion as before political impact The government has issued a law to close the Betong checkpoint. People are not allowed to travel through the country through the Betong customs checkpoint. affecting the trade of consumer goods through the border less But people have adapted by changing distribution channels to online channels instead. But there are measures to help people by reducing duty rates and exempting customs duties.

KeyWords: Thai-Malaysian Border Trade, Betong District, Betong Border, Covid-19 Crisis

บทนำ

ในปี 2563 ได้มีการแพร่ระบาดของเชื้อ Covid-19 ในประเทศไทย ที่มาจากไวรัสโคโรนา หรือที่เรียกกันว่าโรคอุบัติใหม่จากสาธารณรัฐประชาชนจีน และยังพบจำนวนผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ในวิกฤตครั้งนี้ จัดว่าเป็นมหันตภัยที่คุกคามประชาคมระหว่างประเทศทั่วโลก (Bank of Thailand, 2020) องค์การอนามัยโลกได้ประกาศให้การแพร่ระบาดของเชื้อ Covid - 19 เป็นการระบาดใหญ่ (WHO, 2020) หลังจากเชื้อลุกลามไปอย่างรวดเร็ว ในหลายภูมิภาค โดยมีผู้ติดเชื้อ และผู้เสียชีวิตเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เหตุการณ์นี้ ส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอย่างรุนแรง บางประเทศหันมาใช้มาตรการรุนแรง เช่น การปิดประเทศหรือปิดเมือง จากสถานการณ์ดังกล่าว ทำให้เศรษฐกิจของประเทศไทยได้รับผลกระทบในหลายๆ ด้าน เช่น ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการเมือง เป็นต้น (Daily News, 2020) ในด้านเศรษฐกิจอาจกล่าวได้ว่า โดนผลกระทบมากที่สุดตั้งแต่ระดับครัวเรือน ไปจนถึงระดับผู้ประกอบการ โดยผลกระทบกระจายไปเกือบทุกพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีการค้าขายซึ่งเป็นแหล่งสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจให้กับประเทศ

ด่านเบตง เป็นอีกหนึ่งพื้นที่ทางเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งตั้งอยู่ในอำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในพื้นที่ชายแดนใต้สุดสยาม และมีพื้นที่ติดกับด้านบูกิตปือราปีต รัฐเคดาห์ ประเทศมาเลเซีย พื้นที่ประกอบด้วยประชากรหลากหลายเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งไทยพุทธ อิสลาม จีน และคริสต์ เป็นต้น โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา ผลไม้สดแช่เย็นแช่แข็ง ผลไม้แห้ง ผลิตภัณฑ์ยาง เป็นต้น ในขณะที่สินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เคมีภาพ ไม้แปรรูป ปุ๋ย ผลิตภัณฑ์อาหาร เป็นต้น และนอกจากนี้ยังมีรายได้จากนักท่องเที่ยวชาวมาเลเซีย ที่เดินทางข้ามด่านชายแดนเบตง มาเยือนพร้อมซื้อสินค้าอุปโภค บริโภค กลับไปยังประเทศมาเลเซีย ทำให้เศรษฐกิจการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย บริเวณด่านเบตง มีความคึกคักอยู่ตลอด ซึ่งที่ผ่านมาด่านเบตง จังหวัดยะลา มีมูลค่าการค้าชายแดน

ไทย - มาเลเซีย สูงเป็นอันดับ 3 รองจากจังหวัดสงขลา และจังหวัดนราธิวาส โดยในปี 2562 มีมูลค่าการส่งออก 2,849.331 ล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 128.704 ล้านบาท และในปี 2563 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ด้านเบตง มีมูลค่าการค้ารวม 3,049.654 ล้านบาท ซึ่งมีมูลค่าการค้ารวมเพิ่มมากขึ้น จากปี 2562 คิดเป็นมูลค่าการส่งออกเพิ่มมากขึ้นร้อยละ 7.03 ในขณะที่มูลค่าการนำเข้าลดลง 21.96 เมื่อเปรียบเทียบกับการค้าชายแดนไทย - มาเลเซียที่รวมทุกด่าน (ด้านศุลกากรเบตง, 2563) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในปี 2563 จนถึงปัจจุบันได้มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ทั้งในประเทศไทยเอง และประเทศมาเลเซีย ยืนยันสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ก็ทำให้เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงการเมือง ได้รับผลกระทบ จึงทำให้ทั้ง 2 ประเทศ ต้องมีมาตรการในการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 โดยมีการปิดด่านชายแดน ไม่อนุญาตให้ประชาชนเดินทางเข้า - ออก เหมือนเดิมได้ จึงเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ได้รับผลกระทบในช่วงวิกฤติ Covid - 19 ในครั้งนี้ ซึ่งหากได้มีการศึกษาจากผู้ประกอบการโดยตรงถึงผลกระทบที่ได้รับจากวิกฤติการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ก็จะสามารถทำให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำไปปรับปรุงเพื่อแก้ไขและป้องกันผลกระทบที่อาจเกิดรุนแรงกว่านี้ในอนาคตได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลกระทบการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในช่วงวิกฤติ Covid-19 ปี 2563 กรณีศึกษา ด้านเบตง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการที่ค้าขายชายแดนไทย-มาเลเซีย อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในช่วงวิกฤติ Covid-19 ปี 2563 กรณีศึกษา ด้านเบตง รวมถึงผลกระทบการค้าชายแดนไทย - มาเลเซีย ด้านเบตง ในด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรมและด้านการเมือง เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงและเป็นแนวทางในการวางกลยุทธ์ในด้านต่างๆเพื่อรองรับกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 และสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

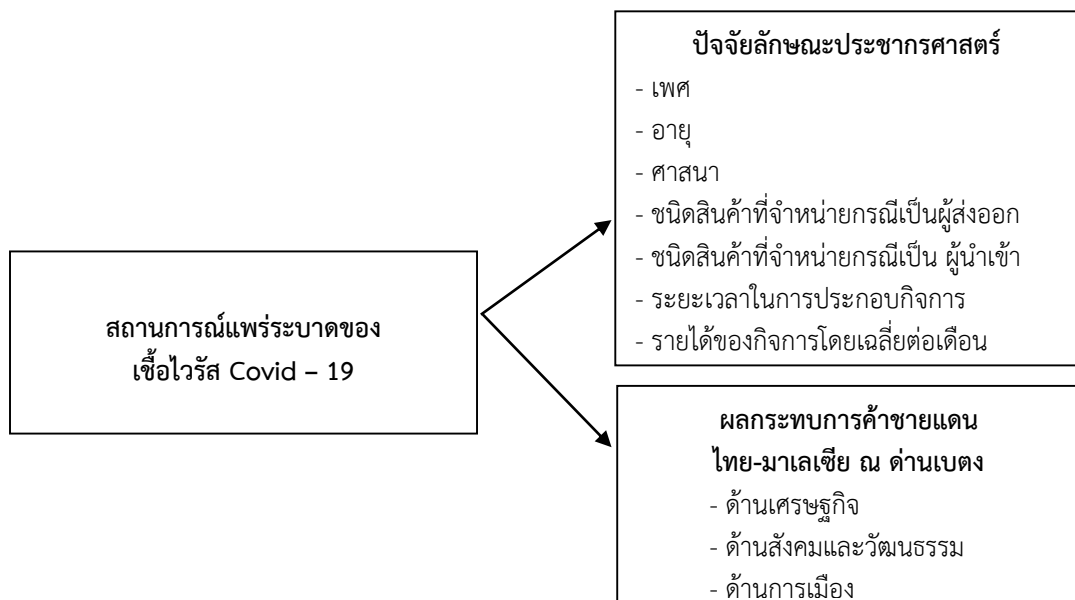
เพื่อศึกษาผลกระทบการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในช่วงวิกฤติ Covid-19 ปี 2563 กรณีศึกษา ด้านเบตง โดยศึกษาผลกระทบ 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการเมือง

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีการค้าชายแดน

การค้าชายแดน หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ที่ผู้ค้าหรือกิจการค้าชายที่ภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัด อำเภอหรือหมู่บ้านชายแดนไทยติดต่อค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน การค้าชายแดนเป็นเรื่องปกติธรรมดาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายแดนของทุกประเทศ โดยการค้าชายแดนมีความสัมพันธ์กับด้านต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจ หมายถึง การค้าชายแดนนั้น ช่วยให้เศรษฐกิจในระดับประเทศมีการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ชุมชน กล่าวคือ มีมูลค่าการนำเข้าส่งออกสินค้าและบริการในปริมาณที่มากขึ้น เกิดการค้าการลงทุนเพิ่มมากยิ่งขึ้น เกิดการจ้างงานในพื้นที่มากขึ้น ส่งเสริมให้ประชาชน มีโอกาสในการเป็นผู้ประกอบการ ทำให้เศรษฐกิจของชุมชนและครัวเรือนดีขึ้นไปด้วย 2)

ด้านสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง ความสัมพันธ์ของบุคคลในการอยู่ร่วมกันของประชาชนทั้งสองประเทศที่สามารถเข้า-ออก เพื่อติดต่อการค้าขายระหว่างช่องด่านชายแดนในพื้นที่นั้นๆ ความสัมพันธ์เกี่ยวกับประเพณีและวัฒนธรรมของสองประเทศที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประเทศได้ และ 3) ด้านการเมือง หมายถึง ความสงบเรียบร้อยของสองประเทศในเขตพื้นที่ชายแดนที่ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในรูปแบบต่างๆ ทั้งการสู้รบ กระบวนการค้ายาเสพติด หรือชนกลุ่มน้อยติดอาวุธ รวมถึงนโยบายการค้าระหว่างประเทศ เป็นต้น (สุเทพ นิมสาย, 2558; มูฮำหมัดราฟิ มะเก็ง, 2563; สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลฟีกอร์ มาโซและยุทธนา กาเต็ม, 2563; วิภา วังศิริกุล, บงกช กมลเปรม, ชูไบตะ หะยิมะ และโซเฟีย แวหะมะ, 2555) งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ งานวิจัยของสุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลฟีกอร์ มาโซและยุทธนา กาเต็ม (2563) ได้ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการปรับตัวโดยการสวมหน้ากากอนามัย เพื่อไม่ให้รับเชื้อไวรัส Covid-19 ล้างมือด้วยสบู่ก่อนและหลังปรุงอาหาร พกแอลกอฮอล์เจลบางครั้ง และเว้นระยะ เพื่อลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะ และงานวิจัยของวิภา วังศิริกุล, บงกช กมลเปรม, ชูไบตะ หะยิมะ และโซเฟีย แวหะมะ (2555) ได้ศึกษาผลกระทบการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย กรณีศึกษา ด้านศุลกากรสุโขทัย-ลก พบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา มากกว่าปัจจัยด้านอื่น ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า เป็นผลมาจากค่านิยมในการซื้อสินค้าเพื่อบริโภค ผู้คนยังใช้ชีวิตปกติตามหลักของศาสนาของตน ผลกระทบด้านการเมือง พบว่ากฎระเบียบการค้าชายแดนของประเทศมาเลเซียและของไทยมีความเข้มงวด ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องระมัดระวังและศึกษารายละเอียดก่อนการทำการค้าผ่านแดน จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดงานวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการที่ค้าขายผ่านชายแดนไทย-มาเลเซีย บริเวณด่านเบตง จังหวัดยะลา จำนวน 10 ราย ใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ความอิ่มตัวของข้อมูล (Data Saturation) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) (Marshall, 1996) โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประกอบด้วยคำถาม 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ศาสนา ชนิดสินค้าที่จำหน่ายกรณีเป็นผู้ส่งออก ชนิดสินค้าที่จำหน่ายกรณีเป็นผู้นำเข้า ระยะเวลาในการประกอบกิจการและรายได้ของกิจการโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ส่วนที่ 2 คำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย ผ่านด่านเบตง ที่เกิดจากปัจจัย 3 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านการเมือง มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัยโดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเครื่องมือไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาเพื่อให้คำแนะนำและหาข้อดีข้อเสียของ สอดคล้อง (Index of Congruency: IOC) และนำแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่ได้ทำการแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปดำเนินการเก็บข้อมูล ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก 2 แหล่ง คือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) เป็นการเก็บข้อมูลจากการแบบสัมภาษณ์ผู้ประกอบการที่ค้าขายผ่านชายแดนไทย-มาเลเซีย บริเวณด่านเบตง จังหวัดยะลา จำนวน 10 ราย และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลเพื่อใช้ประกอบการทำวิจัยซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมจากเอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการสืบค้นข้อมูลที่เผยแพร่ทางเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องกับผลกระทบการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในช่วงวิกฤต Covid-19 ปี 2563 กรณีศึกษา ด่านเบตง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) การแยกแยะ จัดหมวดหมู่ ตีความ สรุปความ สังเคราะห์ และนำเสนอข้อมูลด้วยรูปแบบเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาลักษณะประชากรศาสตร์ของผู้ประกอบการที่ค้าขายชายแดนไทย-มาเลเซีย บริเวณ ด่านเบตง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุ 41 ปีขึ้นไป นับถือศาสนาพุทธ โดยชนิดสินค้าที่จำหน่ายกรณีเป็นผู้ส่งออก คือ น้ำยางข้น, ยางผสมสารเคมี, ยางผสมสำเร็จ, ยางก้อนถ้วย, ทุเรียนสด, ยางแท่ง, ไม้อัดพลาวยู๊ด, ยางสีกม, ส่วนประกอบของรถจักรยานยนต์, ผลไม้ ชนิดสินค้าที่จำหน่ายกรณีเป็นผู้นำเข้า คือ ไม้แปรรูป ระยะเวลาในการประกอบกิจการ คือ 1-5 ปี รายได้ของกิจการโดยเฉลี่ยต่อเดือนคือ 30,000 -50,000 บาท

ผลกระทบการค้าชายแดนด้านเศรษฐกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัส Covid-19 ในด้านเศรษฐกิจได้รับผลกระทบไม่มากนัก เนื่องจากมีมูลค่าการส่งออกปริมาณเพิ่มขึ้น เพราะสินค้าส่วนใหญ่เป็นผลิตภัณฑ์จากยางพารา ผลไม้ และชิ้นส่วนของรถจักรยานยนต์ ซึ่งสามารถขนส่งด้วยรถบรรทุกสินค้าได้ แต่มูลค่าการนำเข้าลดลง เนื่องจากในปี 2562 มีการนำเข้าสินค้าที่มีมูลค่าสูง และประกอบกับในปี 2563 ที่ได้มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid - 19 ทำให้ประชาชน และ

ผู้ประกอบการ ไม่มั่นใจในเศรษฐกิจของประเทศ ที่จะนำเข้าสินค้าราคาสูงมาเพื่อจำหน่าย ส่วนการจัดเก็บรายได้ศุลกากรเบตงในปี 2563 ที่ต่ำกว่าประมาณการ เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดเก็บรายได้ศุลกากรเบตงปี 2562 ที่สูงกว่าประมาณการ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ที่ส่งผลให้มีการห้าม ประชาชนเดินทางผ่านเข้าออกประเทศทางด้านศุลกากรเบตง จึงทำให้ประชาชน ไม่สามารถเดินทางเข้ามาจับจ่ายซื้อของใช้อุปโภค บริโภคได้ ซึ่งในส่วนนี้อาจได้รับผลกระทบมากที่สุด เพราะที่ผ่านมาพื้นฐานเศรษฐกิจของอำเภอเบตง ขับเคลื่อนด้วยการบริโภคของนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียเป็นหลัก การที่ไม่มีนักท่องเที่ยวจากประเทศมาเลเซียเข้ามาด้านชายแดนไทย ทำให้ความต้องการสินค้ากลุ่มเครื่องอุปโภคบริโภคในพื้นที่ลดลง

ผลกระทบการค้าชายแดนด้านการเมือง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัส Covid-19 ในด้านการเมือง คือ ด้านศุลกากรอำเภอเบตง จังหวัดยะลา มีภารกิจดำเนินการเกี่ยวกับการปฏิบัติพิธีการศุลกากร การจัดเก็บภาษีอากร และรายได้อื่นสำหรับสินค้านำเข้าและส่งออก ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากร และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ อำนาจความสะดวกในการปฏิบัติพิธีศุลกากร สำหรับรถยนต์ส่วนบุคคล และรถยนต์โดยสารต่างประเทศที่เดินทางเข้า - ออก เพื่อการท่องเที่ยว ดำเนินการเกี่ยวกับคดีทางศุลกากร ของกลาง และของตกค้างที่อยู่ในความรับผิดชอบ ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ ประสาน ให้ความร่วมมือ และให้คำปรึกษาแนะนำในการอำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดน ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งปัจจุบันได้เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 กรมศุลกากรก็ได้ออกมาตรการช่วยประชาชนผู้ประกอบการที่ได้รับผลกระทบ โดยกรมศุลกากร กระทรวงการคลัง ในฐานะหน่วยงานหลัก หน่วยงานหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการนำเข้า-ส่งออก สินค้าชายแดน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัส Covid-19 ที่เกิดขึ้น จึงได้มีมาตรการเพื่อช่วยเหลือประชาชน และผู้ประกอบการ โดยออกประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากร และยกเว้นอากรศุลกากร ตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 (ฉบับที่ 3) เพื่อยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับหน้ากากอนามัยบางชนิด โดยมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2563 - วันที่ 20 กันยายน 2563 เพื่อเป็นการช่วยเหลือผู้ประกอบการ และการค้าชายแดน (ข่าวกรมศุลกากร ฉบับที่ 31/2563) ทำให้การจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าประมาณการ ในปีงบประมาณ 2563 สาเหตุที่ทำให้การจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าประมาณการ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Covid-19 ที่ส่งผลให้มีการห้าม ประชาชนเดินทางผ่านเข้า - ออกประเทศทางด้านศุลกากรเบตง

ผลกระทบการค้าชายแดนด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัส Covid-19 ในด้านสังคมและวัฒนธรรม คือ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับผลกระทบมากนัก โดยประชาชนที่อาศัยอยู่ในอำเภอเบตง รวมถึงบริเวณด้านชายแดนเบตงส่วนใหญ่มี 3 ศาสนา คือ คนไทยที่นับถือศาสนาพุทธ คนไทยที่นับถือศาสนาอิสลาม และคนไทยเชื้อสายจีน ผลกระทบที่พอมืออยู่บ้าง ส่วนใหญ่เป็นในเรื่องของการปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนา เช่น ศาสนาอิสลาม ที่ต้องเข้าไปปฏิบัติพิธีกรรมในมัสยิด เมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ไวรัส Covid-19 จึงทำให้ประชาชนมีลดการไปมัสยิด

และทำการพิธีในบ้านเรือนของตนแทน และในสังคมประชาชนก็มีการสวมใส่หน้ากากเพื่อป้องกันการติดเชื้อและแพร่กระจายเชื้อไวรัส Covid-19 กันมากขึ้น แต่ทั้งหมดก็ไม่ได้ถือเป็นผลกระทบที่รุนแรง เนื่องจากมองว่าเป็นสิ่งที่ตนเองสามารถปฏิบัติได้ และไม่ได้ส่งผลกระทบต่อรายได้ของตนเอง

สรุปและอภิปรายผล

จากผลการวิจัย พบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจ ด้านเบตง มีมูลค่าการส่งออกปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.03 เมื่อเทียบกับ ปี 2562 เนื่องจากสินค้าที่ส่งออกส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่สามารถขนส่งด้วยรถบรรทุกสินค้าได้ แต่มูลค่าการนำเข้าลดลง เมื่อกับปี 2562 เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส Covid - 19 ทำให้ประชาชนและผู้ประกอบการ ไม่มั่นใจในเศรษฐกิจของประเทศ ที่จะนำเข้าสินค้าราคาสูงมาเพื่อจำหน่าย ผลกระทบด้านสังคมวัฒนธรรม ไม่ได้รับผลกระทบในด้านนี้มากนัก ประชาชนยังคงดำเนินตามวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมตามศาสนาของตนเช่นเดิม ผลกระทบด้านการเมือง ภาครัฐได้มีการออกกฎหมายให้ปิดด่านเบตง ห้ามประชาชนเดินทางผ่านเข้า - ออกประเทศทางด้านศุลกากรเบตง ส่งผลกระทบต่อการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภคผ่านชายแดนน้อยลง แต่ประชาชนก็ปรับตัวด้วยการเปลี่ยนช่องทางจำหน่ายมาเป็นช่องทางออนไลน์แทน แต่ก็มีการช่วยเหลือประชาชนด้วยการลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากร สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพัตรา รุ่งรัตน์, ซูลฟีกอร์ มาโซและยุทธนา กาเต็ม (2563) ที่ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัส Covid - 19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา พบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีการปรับตัวโดยการสวมหน้ากากอนามัย เพื่อไม่ให้รับเชื้อไวรัส Covid - 19 ล้างมือด้วยสบู่ก่อนและหลังปรุงอาหาร พกแอลกอฮอล์เจลบางครั้ง และเว้นระยะ เพื่อลดระยะเวลาการอยู่ในพื้นที่สาธารณะ สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภา วังศิริกุล, บงกช กมลเปรม , ชูโบตะ หะยิมะ และโซเฟีย แวหะมะ (2555) ที่ศึกษาผลกระทบการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย กรณีศึกษาด้านศุลกากรสุโข-ลก พบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา มากกว่าปัจจัยด้านอื่น ผลกระทบด้านสังคมและวัฒนธรรม พบว่าเป็นผลมาจากค่านิยมในการซื้อสินค้าเพื่อบริโภค ผู้คนยังใช้ชีวิตปกติตามหลักของศาสนาของตน ผลกระทบด้านการเมือง พบว่ากฎระเบียบการค้าชายแดนของประเทศไทยและของมาเลเซียและของไทยมีความเข้มงวด ส่งผลให้ผู้ประกอบการต้องระมัดระวังและศึกษารายละเอียดก่อนการทำการค้าผ่านแดน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาผลกระทบการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย อำเภอเบตง จังหวัดยะลา ในช่วงวิกฤต Covid-19 ปี 2563 กรณีศึกษา ด้านเบตง ดังนี้ 1) ภาครัฐและเอกชนช่วยเหลือในการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับโรคและการป้องกันในทุกช่องทาง 2) จัดให้มีจุดบริการล้างมือด้วยแอลกอฮอล์เจลอย่าง 3) การผ่อนคลายมาตรการต่างๆ อย่างเป็นระยะเพื่อลดผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น การเดินทางข้ามชายแดน 4) ภาครัฐของไทยประสานกับภาครัฐของประเทศมาเลเซียเพื่อการผ่อนปรนมาตรการที่ส่งผลกระทบต่อการค้าผ่านชายแดนเบตงเพื่อช่วยกันพยุงด้านเศรษฐกิจของพื้นที่ค้าขายชายแดนเบตงของทั้ง 2 ประเทศ 5) ประชาชนควรหาช่องทาง

จำหน่ายสินค้าที่หลากหลายขึ้น เพื่อลดการเกิดผลกระทบจากสถานการณ์ความไม่แน่นอนไม่ว่าจะเป็นความไม่แน่นอนทางการเมือง หรือ ความไม่แน่นอนของการแพร่ระบาดของโรคอุบัติใหม่ เช่น โรคไวรัส Covid – 19 หรือโรคอื่นๆที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต โดยควรมุ่งเน้นการขายผ่านทางออนไลน์ ซึ่งสามารถเข้าถึงผู้บริโภคได้เป็นจำนวนมาก และไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคจากการสัมผัส เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ด้านศุลกากรเบตง. (2563). สถิติประจำเดือนธันวาคม 2563 สืบค้นเมื่อ 5 มีนาคม 2564, จาก <http://www.betongcustoms.com/index.php?lay=show&ac=article&id=2147612181>
- มูฮำหมัดราฟิ์ มะเก็ง. (2563). ชายแดนไทย-มาเลเซีย: เครือข่ายความสัมพันธ์ทางการค้าของผู้ค้ามลายูรายย่อย. วารสารการเมืองการปกครอง, 10(3), 40-62.
- วิภา วังศิริกุล, บงกช กมลเปรม, ชูโบตะ หะยิมะ และโซเฟีย แวะหะมะ. (2555). ผลกระทบการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย กรณีศึกษาด้านศุลกากรสุโขทัย-ลก. คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏวราชนครินทร์.
- สุพัตรา รุ่งรัตน์, ชูลีฟีกอร์ มาโซและยูธนา กาเด็ม. (2563). ผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมจากสถานการณ์โควิด-19 ของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองยะลา จังหวัดยะลา. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 6(2), 160-174.
- สุเทพ นิมสา. (2558). ผลกระทบและการปรับตัวของชุมชนและสังคมเมืองชายแดนในเขตภาคเหนือตอนนโยบายประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน : กรณีศึกษาเมืองชายแดนจังหวัดเชียงรายและจังหวัดตาก. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- Bank of Thailand. (2020). This Time is Different. Retrieved from Bank of Thailand, 15 March 2021, Retrieved from https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_18Mar2020.aspx
- Daily News. (2020). Confirmed Cases and Deaths by Country, Territory, or Conveyance. 16 March 2021, Retrieved from Worldometers: https://www.worldometers.info/coronavirus/?utm_campaign=homeAdvegas17%20
- World Health Organisation WHO. (2019). Non-pharmaceutical public health measures for mitigating the risk and impact of epidemic and pandemic influenza. Retrieved from World Health Organisation: WHO non-pharmaceutical measures covid.